

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 52

11. detsembril 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas igal laupäeval.

Tellimise hind: aasta peale Mk. 800.—
 poole aasta peale 400.—
 weerand aasta peale 200.—

Oksik number maksab Mk. 18.—

Aratellimised — järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/4 lehek. Mk. 3000.—	1/4 lehek. Mk. 800.—
1/2 1500.—	1/8 400.—
1/8 1000.—	1/16 200.—
1/32 lehek. Mk. 100.—	

Lehe eeskäljel 75% o, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

S i f u: 1) Esimene Eesti üldrahwalugemine. 2) Pornograafia ja tema vastu võitlemisest. 3) Riigiteenijate sireigi õigusest. 4) Ülewaade meie kriminaalpolitsei ajutamisest ja tema senisest tegemusest. 5) Sakseriistaga ümberkäimine. 6) Digusteadusest. 7) Ametit oja; küsimused ja kohtumised. 8) Kuulutused.

Esimene Eesti üldrahwalugemine.

Riigi statistika keskbüroo juhataja N. Puurits.

Detsembri kuul pannakse toime esimene Eesti üldrahwalugemine. Rahwalugemine on üks suurematest tööddest, millest kõik rahwas osa võtab, kas otseselt registreerijana, instrktorina jne., ehk ainult vastates küsimuste peale, mis igale kodanikule ette pannakse. Rahwalugemise töö on nõudnud palju eeltingimusi, on nõudnud ka riigilt selleks suuremaid kulusid, sellepärast on tähtis, et kõik rahwalühid selle töö tähtsust arusaades, selle tööle kaasa tunneks ja tema kordaminekule kaasa aitaks.

Waatame, millest on tekkinud rahwalugemise tarvidus ja mida tahetakse temaga saavutada.

Riigis wanemates kultuurriikides korraldatakse rahwalugemisi iga kümne aasta järele. Endises Wene riigis tehti aga ainult üks kord (1897 aastal) seda. Kuid uued riigid, nagu Läti-, Poola- ja Soomemaa, on rahwalugemisi juba oma iseseiswuse aja järgul toime pannud. Ka Nõukogude Weneemaal korraldati rahwalugemist 1920 aastal. Weneaegne 1897 aasta rahwalugemine

ei wasta meie praeguste piiridele ja need andmed on ka niivõrd wananenud, et nad tarwitamisels kõlbulikud ei ole.

Rahwalugemist korraldatakse mitmesuguste programmidega: ühes riigis täielikumate, teises — lühemate. Programmi suurus ripub ära riikide statistika korraldusest: riigid, kus juba statistika korraldus kõrgel järjel, toimetatakse rahwalugemist lühema programmiiselt. Meil aga, noores riigis, on ka statistika alles liiga noor ja sellepärast peame meie oma rahwalugemist laiemale alusele seadma.

Rahwalugemiste toimepanemisel tuleb rehkendada ka rahwuswahelise statistika nõuetega, nimelt on tegutsemas rahwuswahelne statistika instituut, kus suurem osa riikisid esitatud ja kus rahwalugemiste kohta on kindel miinimumi programm üles seatud, sest rahwalugemise andmed omawad ainult siis suure tähtsuse, kui neid saab võrrelda teiste riikide andmetega. Näituseks: rahwa arwu järele on võimalik rahwa tihedust wälja arvata ja need and-

med näitavad, et see väga mitmekesine on: Soomes — 9, Norras — 8, Rootsis — 13, Belotias — 249, Hollandis — 200, Saksamaal — 129 ja Prantsusmaal — 71 inimest ühe ruutkilomeetri peale.

Kõik niisugused andmed võimaldavad meile seloet pilli saada, kui kõrgel majanduslikel, kultuurisel jne. järjel seisab üks riik teiste riikidega võrreldes.

Arusaadav aga, et rahvaluoemisi ei korraldata mitte ainult teaduslikuks otstarbeks, vaid need andmed kasutamist leiavad valitsuste ja seltskondliste asutuste laapäevases praktilises töös. Ka seadusandlike töös on paljudel rahvalugemise andmetel esimeselärou tähtsus.

Maotame ühikajalistelt, misjaguseid andmeid saamata rahvaluoemine...

Rahvaluoemisea tahetakse kätte saada kõigevealt rahva arvu — riikis, linnades, maakondades, alevites ja valdades. Need andmeid on meil hädaasti tarvis: siitamaalised andmed on niivõrd puudulikud, et ühe allika järel arwatakse Gestis elustawat 1.500.000 inimest, teiste allikate järel aga kõigest meid üle ühe miljoni.

Ka peab rahvalugemine selaitama suu-fondode wahetordi: palju on naissoost kodanikka ja palju meessoost. Need andmed et ole kogueltki ühesugused, kui waadata teisi riiki: nii on Ameerikas, Austraalias juur ülekaal meesterahwastel, kuna nais-terahwaid märkka vähem, Euroopa riikides aga suuremalt osalt on nais-terahwaste ülekaal.

Meil Gestis on küsimus alles selaitama-ta: meie teame küll aadressilaudade andmete järel, et linnades on ülekaal nais-terahwastel, aga võib olla, et maal mehi rohkem elustab, sest mitmane wahetord on Soome-maal nähtawaks tulnud...

Rahvaluoemisea saame andmeid ka rah-wa wanaduslike koosseisu kohta. Need andmed on wäga tähtsad paljudele asutus-tele: sotsialistide teadmisele, et teada, palju noori kaitsemäelasi iga aasta wadata, haridusministeeriumile ja omawalitsusasu-tustele — palju kooliealisi lapsi on olemas ja palju võib neid aasta-aastalt koolie-likteks saada jne. Need andmed näitawad ka palju on töowõimulisi kodanikka riigil ja misuauue on üldterwiskohdline seis-ford riikis.

Misuauused kõikumused ette tulewad üksi-tutel maadel rahwa wanaduslikes koosseis-us, näitawad kõige paremini järgmised ar-wud, 1000 sündinutest elasi wanaks:

	Benemaal:	Prantsus- maal:
funi 10 aastani	491 hinge	724 hinge
" 20 "	460 "	685 "
" 30 "	421 "	627 "
" 40 "	376 "	566 "
" 50 "	316 "	493 "
" 60 "	227 "	405 "
" 70 "	116 "	345 "
" 80 "	35 "	103 "
" 90 "	6 "	17 "

Nendest armudest võib näha, kui wõrdle-misi kiirelt Benemaal ühed rahwa põlmed kadusid ja teised asemele astusid, sest kes-mine inimese eluiga oli Benemaal palju wähem, kui Vääne-Euroopas.

Rahvaluoemisea saadakse ka andmeid rahwa perekondlike koosseisu kohta: palju on perekondi ja perekondlikelt elustawat ja kui palju wäljaspool perekonda elustawat isikuid ja kui suur on kesmine pere-kond Gestis. Need andmed näitawad, kui suur koorem on Gestis perekonna pea-toitja peal ja misjagused normid tuleksid alusteks wõtta töötasu normeerimisel jne.

Ühes sellega saab selgitatud küsimus — kui suur on Gestis nais-terahwaste siatus, nimelt, küsimuse läbi — palju lapsi on ol-nud nais-terahwastel ja palju aastaid abi-elus olnud. Meil Gestis on ka selle küsi-muse selaitamisel oma tähtsus, sest Gestis rahwa juurdekasw on haruldastel wäikene, ja siin tuleb kõigest mõelda, kas on wõima-lik ühiskondlike (sotsiaal) seaduste abil milgil wiisil rahwa juurdekaswu soodsus-tada.

Kuiwõrd suured kõikumused on olemas siatusel alal ühikute rahwaste juures, nä-tawad järgmised andmed: Rootsis ja Nor-ras, misuauused riigid üksteise kõrwal asu-wad, on järgmine siatus iga 1000 abtelus nais-terahwa kohta:

	Norras:	Rootsis:
15—20 aasta wanustel	413 last	518 last
20—25 " "	570 "	451 "
25—30 " "	430 "	312 "
35—40 " "	300 "	250 "
40—45 " "	181 "	142 "
45—50 " "	33 "	20 "
50—55 " "	— "	— "

Kui meie aga oleksime wõtnud maad, mis looduslike, majanduslike ja terwiskohd-likte seadustude poolest rohkem üksteisest lahku lähewad, kui Rootsi ja Norra, siis oleksime veel silmapaistwama pildi saanud — kuiwõrd kõikum on nais-terahwaste siatus mitmesuguste rahwuste juures.

Rahwaluagemisega saavutatakse ka andmeid rahva hariduslike seisutorra kohta: kui palju on veel kirjaoskamatuid, kui palju on saanud alg-, kes- ja kõrgeima hariduse; kui palju on õppinud erihariduslikes koolides ja kui palju on meil mitmesuguseid eriteadlasi. Need andmed on tähtsad koolivõrku täiendamiseks ja kavatsete läbiviimisel, mis on sihtitud rahva hariduslike tasapinna tõstmiseks.

Kuid ühes kõige tähtsamaks eesmärgiks on saavutada andmeid rahva tegevuse kohta, nimelt: kui palju on tegutsejaid ja leiavad seega ülemalpidamist põllumajandusest, kui palju — kaubandusest, tööstusest jne.

Need andmed koostatakse rahwaluagemisega teäranis põhjalikult, et võimalik oleks pilti saada, kui palju on meil ühel ehk teisel alal eriteadlasi ja palju on olemas isikuid, kes on sunnitud mitte oma erialal töötama. Andmed — palju on koal alal tegevatemas kodanikka, kujutavad meie riigi üldmajanduslikku seisukorda ja võimaldavad tema lähemat edukaiku ette aimata.

Rahwaluagemisega tahetakse ka selgitada rahva ühiskondlike elu vormisid — palju on peremehi (ettevõtjaid), palju töötavad perekonna liikmetena, kui — töblised, kui ametnikud jne.

Peale selle saadakse andmeid — kui palju kodanikka leiavad, veale otsekohese tegevuse, veel kõrvalteenistust.

Kõpuks uuritakse rahwaluagemisega rahva üldtervishoidlikku seisukorda: palju pimedaid, tummasid, kurtummasid jne., ning palju on vaimuhätaeid.

Need andmed peavad selgitama, kui suur koorem lasub rahva peal hoolekande alal. Ka on need andmed tähtsad rahva hooldekandefutuste: pimedate ja kurtummade koolide, vaeste kodude, invaliidide majade jne. võrku loomiseks.

Ühes üldrahwaluagemise töödega korraldatakse korterilolude uurimise tööd. Selleks koostatakse andmeid korterite ja majade kohta. Majade kohta selgitatakse, misjuures materjaalist on majad (puust, kivist jne.), mitme kordsed on majad, palju elukorterisid ja eluruume, ning peale selle veel teisi ruumisid (poed, ladud, kontorid jne.). Korteri kohta koostatakse andmeid: milleks tarvitatakse korterit, kas ainult eluruumiks, või ka muuks otstarbeks. Palju on korteris tubasid, köökisid jne., kas on korteril kanalisatsioonivõrku ühendust, misjuures küte ja valoustris.

See oleks lihidalt rahwaluagemise sissu ja tarviduse kohta. Kuidas on aga mõeldud seda tööd läbi viia, sellest järgmises numbris. (Järgneb).

Pornograafiast ja tema vastu võitlemisest.

J. K—w.

(2 järg.)

Rahvusvaheline võitlus pornograafia vastu.

Teäranis rohkearvuliseks muutusid pornograafilised vaimusunnitused 19. aastaja lõpul, mida osalt selleaegse võit seletada, et tähendatud aastajal trükitõnale hennuuri ärakäotamisega suurem vabadus anti. Loomulik, et see pornograafia vastu võitlejate ridades elavust tekkitas. Warem oli pornograafia ühikute rahvaste keskel enam-vähem laiali launenud, nüüd aga leidis ta tehnika ja liikumise abinõude arenemist ära kasutades iaal pool pinda. Tema kohta saadeti kaubitsejate poolt paljudes keeltes trükitud kataloogid ostjate leidmiseks väljamaale laiali jne. ning ta leidis iaal pool tarvitajaid. Pornograafia kauplemine oli rahvusvaheliseks muutunud, kuna aga tema vastu võitlemine riigi maaala

ja riigi seadusandluse küljes kammitsas seisis. Pornograafia üle piiri peafemise kerjus takistas tema jälgimist. Sest riik, kus väljamaa pornograafiat laiali laotati, ei saanud süüdlasi väite, sest tema karistaw võtm riigi piiril lõppes (S. v. Behr — Der Handel mit unzüchtigen Schriften, Abhandlungen und Darstellungen. Berlin 1922).

Pornograafia vastu võitlemiseks tekkisid eraselt. Järk järvalt tuldi arvamisele, et olukorda võimalik ainult rahvusvahelisel teel parandada. Tähendatud sellise algatusel, teäranis aga kahe sarnase seltsi — Bureau Genevois d'information contre la litterature immorale Genfis ja Sociéte centrale de protestation contre la licence des rues Pariisis, — korraldati 1908 a. 21. ja 22. mail Pariisis sellekohane kongress, millest osa võtma kutsuti 14 saksa,

2 Belgia, 1 Daani, 42 prantsuse, 1 inglise, 5 hollandi ja 2 šveitsi ühingu (ülalstiteeritud autori järele). Tähendatud kongressil leiti tarwilikuts, et selles asjas diplomaatiline konverents kokku kutsutaks. Ühtlasi töötati välja ka üldised sihtjoned pornograafia vastu võitlemise alal. Bastuwoedetud otsuse teostamiseks pöörati prantsuse walitsuse poole, selle poolt 1910 aastal Pariisis rahvuswaheline konverents kokku kutsuti.

Sellest nõupidamisest wõtsid osa saksa, austria, ungari, austro-ungari, belgia, brasiilia, daani, hispaania, põhja-ameerika, prantsuse, inglise, itaalia, hollandi, wene ja šveitsi walitsuste esitajad. 1910 a. 4. mail kirjutati alla alljärgnew kokkulepe.

Selle kokkuleppega on otustanud ühineda ka meie walitus ning on Riigikogule tähendatud kokkuleppe ratifitseerimiseks ette pannud, kus see küsimus kuuldawasti lähemal ajal harutusele tuleb.

See kokkulepe käib järgmiselt:

Kokkulepe pornograafiliste wäljaannete laialilaotamise ärahoidmise kohta.

Allpool äratähendatud riikide walitsused, ühtlaselt soowides hõlbustada, nii palju kui seda lubawad nende sellekohased seadusandlused, wastastikust teadeteandmist süütegude ilmfiikstuleku ja ärahoidmise suhtes, mis käiwad pornograafiliste wäljaannete kohta, otustasid selle sihiga teha kokkulepet ja nimetasid selleks oma wolinikka, kes kokku tulles konverentsile Pariisis 18. aprillist kuni 4. maini 1910 a., leppisid kokku järgmistest määrustest kohta.

Artikkel 1.

Ja lepinguosaline walitus kohustab määrama ehk nimetama ühte asutust, mille ülesandeks on:

1) Koondada kõik sarnaste süütegude ilmfiikstulekut ja ärahoidmist hõlbustada wõiwad teated, mis rikuvad nende sifemiste seadusandluste määrust pornograafiliste wäljaannete, piltide, kujutuste, asjade ja üffiikute akte kohta, millel rahvuswaheline ifeloom.

2) Teadaande, sifemise seadusandluse pii-rides, kõik teated, mis wõiwad takistada eelmises paragrahwis ettenähtud wäljaannete ja asjade sifsewedu, ja ka kindlustada ehk kiirendada nende sifnipidamist, niipalju kui seda wõimaldab sifemine seadusandlus.

3) Teadaanda nendes riikides juba wäljaantud ja edaspidi maksma pandawad seadused käesolewa kokkuleppe objekti kohta.

Seinguosalised walitsused annawad üksteisele Prantsuse wabariigi walitsuse kaudu teada, mislugune ametiafutus nende poolt nimetatasse ehk asutatasse selle artikli täbewitumiseks.

Artikkel 2.

Esimeses artiklis nimetatud asutusel on wõimalik otsekoheselt temale sarnaste ametfondadega igas teises lepinguosalises riigis läbi käia.

Artikkel 3.

Esimeses artiklis äratähendatud asutusel on ülesandeks, kui selleks tema maa sifemise seadusandluse poolt takistusi ei ole, teatada temale sarnaste ametfondadele kõigis teistes lepinguosalistes riikides ära kirjad kohtu otustest, mis tehtud selles, esimeses artiklis ettenähtud süütegude asjades.

Artikkel 4.

Riigid, kes käesolewat kokkulepet allakirjutanud ei ole, wõiwad temaga ühineda. Selleks awaldawad nemad oma tahtmist aktiga, mis hoiule antakse Prantsuse wabariigi walitsuse arhiwidesse. Wiimane annab diplomaatilisel teel selle akti tarwilikult tõendatud ära kirja iga lepinguosalise riigile ja teatab ühes sellega akti hoiuleandmise aega.

Kuus kuud peale akti hoiule andmist astub kokkulepe jõusse ühinenud riigi kogu territooriumil.

Artikkel 5.

Käesolew kokkulepe astub jõusse kuus kuud peale ratifikatsioonihoiule andmist.

Suhtumisel, kui mõni lepinguosalistest riikidest käesolewast kokkuleppest loobub, siis on loobumine maksew ainult selle riigi kohta.

Loobumisest peab teatama aktiga, mis antakse hoiule Prantsuse wabariigi walitsuse arhiwidesse. Wiimane annab diplomaatilisel teel selle akti tarwilikult tõendatud ära kirja iga lepinguosalisele riigile ja teatab ühes sellega akti hoiule andmise aega. Raksteistkümme kuud peale akti hoiule andmist kaotab kokkulepe oma maksuse loobunud riigi kogu territooriumil.

Artikkel 6.

Käesolew kokkulepe ratifitseeritakse ja ratifikatsioonid antakse hoiule Pariisis, nii pea kui kuus kuud lepinguosalistest riikidest sündawad seda teha.

Iga ratifikatsiooni hoiuleandmise kohta seatakse protokoll kokku, millest sellekohaselt tõendatud ära kiri diplomaatilisel teel iga lepinguosalistele riigile antakse.

Artikkel 7.

Juhumisel, kui mõni lepinguosalistest riikidest tahab käesolevat kokkulepet maksma panna ühes ehk mitmes omas ajumaas, temale alluvas maas ehk konsulite kohtu ringkondades, teatab tema oma sellekohaselt kavatsusest aktiga, mis antakse hoiule Prantsuse wabariigi walitsuse arhiividesse. Wiimane annab diplomaatilisel teel igale lepinguosalistele riigile sellest aktist tarwiliselt tõendatud ära kirja ja teadustab neile ühes sellega hoiule andmise aega.

Kuus kuud peale akti hoiule andmist astub kokkulepe jõusse aktis äratähendatud ajumaades, alluwaites maades ja konsulite kohtumõistmise ringkondades. Ühe lepingu-

osalise riigi loobumine käesolevast kokkuleppest, ühe või mitme enda ajumaa, alluwa maa ehk konsulite kohtu ringkonna kohta sünnib selles korras ja tingimistes, mis ära tähendatud käesolewa artikli esimeses punktis. Loobumine hakkab maksma kaheksateistkümmend kuud peale loobumise akti hoiule andmist Prantsuse wabariigi walitsuse arhiividesse.

Artikkel 8.

Käesolew leping, mis kannab 4-da mai 1910 aasta tähtaega, võib allakirjutatud saada kuni järgmise aasta 31. juulini nende riikide wolinikkude poolt, kellel olid omad esitajad pornograafiliste wäljaannete laialilaotamise ärahoidmise konverentzil.

Tehtud Pariisis, neljandamal mail üksteisuhat üheksajada kümnendamal aastal ühes ainjas eksemplaaris, millest sellekohane ära kiri antakse igale allakirjutajale riigile.

(Järgneb).

Riigiteenijate streigi õigusest.

C. M—u.

Riigiteenijate streigi wabaduse küsimus ei ole kangeltski uus ei tegelikult ega kirjanduses kui ka seadusandlustes. Tema pärast ei wõideldud üksi parteide wahel, waid ka parteides enestest. Mjutiselt oma terawust kaotades sai ta jälle peagi päewaküsimuseks, sütitas uuesti kiresid ning kutsus wälja feltskonna arwamist. Parteid, kes warem tema poolt sõdisid, muutisid wõimule peafedes waatepunkti ning said tema eitajateks. See kõik näitab, et see küsimus nii lihtne ei ole, nagu ta, wõib olla, mõnele esimesel silmapilgul paistab. Küsimuse lahendamiseks ei oleks üleaurme tundma õppida küsimuse seisukorda Saksamaal, kus, nagu teada, wiimasel ajal see küsimus mitte ükskord teisi esimese järgu tähtsusega küsimusi ei ole suutnud warjutada.

Olles selles täiesti solidaarne, et jeda õigust riigiteenijatel ei ole, kahtles riigiwõim siiski kannis kama jeda otsukohe, puhtjüdamliselt wälja ütelda. — Wiimaks oli preisi walitsus siiski sunnitud 20. weebbruaril 1920 a. saksa-rahwuslike saadiku Schmidt'i (Stettin) küsimuse peale järgmise wastuse andma: „1918. a. 10. novembril loodud preisi walitsus seadis, üleskuttes preisi rahwale 13. detsembril 1918. a. üheks omaks ülesandeks riigitöö-

liste ja ametnikkude kitsendamata koalitsiooni wabaduse läbiwiimist. Ka praegune preisi walitsus tunnustab ametnikkude koalitsiooni õigust. Kuid koalitsiooni õiguse mõistega ei ole lahutamatu seotud nõndanimetatud streigi õigus. Streik on ainult üks abinõudest paremate majandusliste tingimuste nõudmiste läbiwiimiseks, kuid aga mitte ainum selleks otstarbeks. Selleks, kas jeda abinõu tarwitada wõib, on otustawad teenistuse wahekorrad wastastikku tekkivad õigused ja kohustused. Kui sellega seotaw ei ole üldine töö mahapanemine, siis ei ole koalitsiooni õigusega nõndanimetatud streigioõigust antud. Reid põhimõtteid ametwahekorra peale wies, tuleb järeldada, et ametnik streifida ei tohi. Ametwaheford (Beamtenerhältnis) on trunduswaheford. Et riik ilma ametnikkudeta korralikult tegutseda ja üldse oma tahet wäljendada ei saa, peab ta ametnikkudega niifuguse waheforda astuma, mis neid kohustab täiesti riigile anduma. See trunduswaheford paistab ka sellest, et ametnik ametwande annab. Ametwahekorra omapärasus wäljendub ametnikkude õiguse olulistes määrustes. Tingitult ametniku peal üldise suhtes lasuwast kohusest, on temale keelatud omawoliliselt ametit

jätta. Sellele vastawalt on ka ametnikkude enamus terweks eluajaks ametis ning neid võib ainult seadustega korraldatud distsiplinaar korras lahti lasta. Edasi on ametnikkude seadustega kindlaks määratud ning eriti põhiseadusega kindlustatud teatud palk, pensioon ja tema omaksete eest peale tema surma hooletandmine. Kui ametnik selle omapärase õiguste ja kohuste wahetorra juures streigib, murrab ta sellega oma ametmannet ning rikub omi ametkohuseid, mis ta enese peale wõtnud. Streik on sel juhtumisel wabanduseta ametist eemale jäämine ning ta toob enesega kaasa järeltule, et ametnik streikimise aja eest teenistustajust ilma jääb ning peale selle ametniku distsiplinaar korras ettenähtud wormilist ametist lahtilastmist õigustab. Selle läbi ei saa aga ametniku õigustatud huwid rikutud, sest temale jääwad peale streigi teistjagused abinõud oma huwid maksma panna. Et walitjuse üle rahwaesitus ning kogukondade üle nende esitused põhjalikku kontrolli teostawad, siis on sellega ametnikule iseäranis mõjuw abinõu jätud, ettetähendatud esituste kandu omi kaebtusi ette kanda. Preisi walitjuse (Preussische Staatsregierung) aruamine sellest küsimusest on ühine riigiwalitjuse (Reichsregierung) omaga. Walitus waa- tab selle peale, et omi kohusetruid ametnikka streikijate terrori eest kaitsta, kui iseenejst mõistetawa ülesande peale ning saab selleks kõiki tarwilikka abinõusid tarwitusele wõtma."

Meie töime siin tähendatud wastuse täielikult, sest temas ettetoodud motiivid ja kaalutlemised on üldistes joontes samad, mis järgnewateski riigiwõimu korraldustes ning pealegi on nad selles wastuses juurima täielikkuse ja selgusega wälja öeldud.

Nagu ülalzettetoodud wastusest näha, on preisi walitjuse seisukoht ametnikkude streigi õiguse suhtes eitam. Samale seisukohale on selles küsimuses asunud ka saksa riigi walitus, nagu see muu seas seletuses käesolewa aasta raudtee streigi kohta ning presidenti poolt 1. weebbruaril s. a. põhiseaduse § 48 põhjal wäljaantud korralduses wäljendus. Selle korralduse § 1 ütleb järgmiselt: „Riigi raudtee ametnikkudele on nagu kõigile teistelegi ametnikkudele maksma ametnikkude seaduse järele nende peal la- suwa töö maha panemine ehk sellest ära litemine keelatud.“

Ei ole huwitujeta ka preisi siseministee- riumi seisukoht selles küsimuses, milline seisukoht wälja öeldud „Bf. d. W. d. S. v. 25. 2. 1922 — B. 479, betr. Beamtenstreik.“ Selles korralduses öeldakse muu seas järg- mist: „Preisi politsei ametnikkudel tuli wiimase ajal streigi päewadel, kui riik (Reich und Staat) raskes hädaohus wiibis, hiigla- raske ülesanne täita... Streigi ajal hoid- sin meelega tagasi põhimõttelist küsimust ametnikkude kohustest streigi suhtes puu- dutamast, kuna mina ise kui ka terwe minu ministeerium ühel ja samal selgel seisuko- hal asusime, et ametkonnal streigi õigus põhimõtteliselt lubatav ei ole, ning weel rõhkemgi, et ametnikkude poolt mõne strei- kiva partei kasuks majanduslikes wõitlu- ses ülesnäidatud neutraliteet ehk sumpaa- tia awaldus ametkohuste rikkumist tähen- dab. Need kohustused nõuawad igal tingi- musel seadustes või teistes üldistes mää- rustes, kui ka selleaegsetes põhiseaduspa- rase (verfassungsmäßigen) walitjuse korral- dustes ettenähtud politseiliste ülesannete täitmist. Küüid leian tarwilikuks olewat weel kord seda walitjuse (Staats- und Reichsregierung) poolt esitatud seisukohta otustawalt esile tuua sellele juure lija- des, et tähendatud põhimõttest lahtitulle- mine kutseametkonna lõppu tähendaks.“

Mis aga riigiteenijatesse enestesse puu- tub, siis kaitsewad nad seisukohta, et neile põhiseadusega piiramata koalitsiooni waba- dus antud. Iseäranis huwitaw on politsei teenijate seisukoht selles küsimuses. Alles teiste riigiteenijatega selles küsimuses ühes arwamises, ütlewad nad aga siiski ära streigi õiguse kasutamise. Nii räägib „Preisi politsei ametnikkude liit“ põhi- kirja § 5 järgmiselt: „Sii ütleb ära strei- gist kui ühest oma sihtide kättesaamise abi- nõust enese kui ka oma liikmete kohta.“ Se- dasama kinnitab ka Saksa üleritkline polit- sei ametnikkude liit (Reichsverband der Polizeibeamten Deutschlands). — Näitu- seks otustab „Reichsverband“ 1920 a. järg- mist: „Streigi õiguse kasutamist ei saa ko- kufõlla wita politseilt tingimata nõuetawa raudse distsipliiniga. Kõikide huwide sei- sukohalt ning solidaarsuse juures terwe Saksa ametkonnaga peab siiski püsima jää- ma nõue, et politseiteenistuse kui elulise tähtsusega tegewuse peale waadataks, ning ametkonna poolt töö mahapaneku puhul politsei ametnik takistamatult oma teenis- tust rahwa üldise huwides jatkata wõiks. Politsei ametkonna poolt töö mahapanee-

mine ei oleks kokkuvõlas poliitsei alg-ülesandega, s. o. avaliku rahu, julgeoleku ning korra ja rahuldamisega, samuti ka elanikkude kaitsmisega ähvardavate hädaohutude eest." 1922 a. teatab sama „Reichsverband" oma ringkirjaga teadaandes raudteestreiigi puhul järgmist: „Poliitsei on põhiseadusepäraste valitsuse täidesaatev organ. Tema peab riigi autoriteeti ja riigi head käekäitu kaitsma ning selleks väljaantud seadusi ja määrusi aitama maksma panna. Neid ülesandeid suudab ainult järene poliitsei ametkond täita, kes rahva valitud valitsusega lahutamatus truudusvahetoras seisab ning kes oma peale võetud ametkohused täpisealt ja alati täidab." —

Hilja aegu oli ka saksa riigikohtul juhus jelles küsimuses oma arvamist välja ütelda. Nii tuli riigikohtu 6-mas kaelakohtu senatis harutusele 14 kaebust karistus-kambrite (Strafkammern) kohta, kellede poolt presidendi ülaltähendatud määruse 1. veebruarist j. a. põhjal paljudele raudtee teenijatele üks või teine karistus oli mõistetud. Nende kaebuste läbi vaatamise juures tõi riigi prokurör (Reichsanwalt) ette järgmist: „Ametnikkude streigi õigust ei või olla. See järgneb juba ametnikkude vahetorast riigi vastu

ning distsiplinaar-seadustest. Ametnikku ei saa võrrelda tööstuse tööliste. Tema on püsivalt (fest), enamasti eluajaks, ametis ning temal on õigus pensiooni peale. Kui rahvasaadikute poolt novembris 1918 a. ametnikkudele koalitsiooni õigus anti, siis mõeldi selle all nähtavasti ainult waba ühinemise- ja koosolekute õigust, kuid mitte ka õigust tööd maha panna või sellest ära ütelda. Et valitsus Kapp-Butsch'es ülesastumise puhul ise ametnikka streikima kutsumine, seda ei tule selle küsimuse lõpuliitu otustamise juures arvesse võtta, sest ametnikkudel ei ole usurpaatori vastu mingisuguseid kohustusi tema all töötamiseks." —

Õiguses ette toodud seisukohale, jättis riigikohtus kõik nimetatud rewisjoni kaebused tagajärjetaks.

Õigust tuleb tähendada, et hilja aegu saksa ametnikkude liidu juriidilise komitee poolt avaldatud saksa ametnikkude seaduseelõudus selle küsimuse suhtes mingisuguseid määrusi ei sisalda. Selle seaduseelõudu § 81 järele antakse riigiteenijatele ainult „piiramata ühinemisevabadus", misjaguse mõistesse ei mahu aga streigivabadus.

Ülewaade meie kriminaalpolitsei asutamisest ja tema senisest tegewusest.

A. L.

(Lõpp.)

Kättesaadud tagajärjed.

Kriminaal-politsei senist tegewust kujutavad järgmised arvud:

Kriminaal-politsei toimetuses on olnud kuritegusid:

Kuritegude arv.	Avalikuks tehtud.
1920 a. — 11.355	5683
1921 " — 11.733	6325
1922 " I pool — 5.255	3120

See teeb läbiseigi 10 juurdlust kuus iga aktiiv ametniku kohta. See on aga ühtlasi ka kõige suurem juurdluste arv, mida praeguse koosseisu juures võimalik vähegi korralikult jälgida, sest iga kuriteo juurdlemisel on harilikult tarvis terve rida tunnistajaid ülesotsida ja ülekuulata, koha pealseid waatlusi toime panna jne., mis rohkesti aega nõuavad. Ühtlasi pean tä-

hendama, et meie kurjategijate hulgas on märgata alalist täienemist. Iga rohkem tuleb ette kuritööd, mis imepeenelt ette ka waffetud ja tähelepanemata kawatindlusse läbi wiidud. Eriti võib seda tähele panna algajate juures, kes kauemat aega „ülitöölis", s. o. wängimajades kinni istunud.

Kriminaal-politsei käes juurdlema olewate kuritegude läbi tekkinud kahjusumma oli:

1920 a. 120.000.000 m. avalikuks tehtud kurit. järele 41.000.000 m.
1921 a. 179.000.000 m. avalikuks tehtud kurit. järele 100.000.000 m.
1922 a. I pool 54.000.000 m. avalikuks tehtud kurit. järele 32.000.000 m.

Seega oleks kriminaal-politsei kulusid, mis tema organiseerimise ja ülespidamise peale tehtud, juba mitmekordselt ära tasutud.

Kuigi kriminaal-politsei toimetuses olud kuritegude arv kolme tegemusaasta jooksul ühesuguselt on jäänud, siis on viimasel ajal ometi selged märgid olemas, mis kuritegude üldarvu vähenemist tähendavad. Kuritegude üldarvu vähenemine tuleb käesoleval aastal rõõmustaval viisil just raskemate kuriteoliitide juures ilmsiks. Nii on käesoleva aasta I poolaasta jooksul kokkuvõtte järele röövimised, süütamised, murd- ja hobusevargused ligi 50% lüüdnud aasta I poole arvuist vähemad.

Sellelgi poolelt on ka käesoleva aasta kuritegude arv ennesõjaaegsest arvuist veelgi mitu korda suurem. Kuid nähtavasti on ta oma kulminatsioon-punkti juba ära olnud ja nüüd peaks järgnema järkjärguline langemine.

K a w a t s u s e d.

Õtsekohese võitluse kõrval kurjategijate vastu on juba jõutud ka seda ja teist kõrvaldada nende edaspidiseks silmaspidamiseks ja äratundmiseks. Nii on kunni käesoleva ajani kriminaalpolitsei osakondades ühtekokku ligi 9000 isikut daktiloskoopitud, päevapildistatud ning nende väljapaistvate tundemärkide kirjeldused kokku seatud, viimased kuulsa Verilloni meetodi järele. Praegu on käsil daktiloskoopilise keskbüroo korraldamine peavalitsuse juures, mis, edaspidi täieneses, mõjuvaks abinõuks kujuneb kahtlaste isikute identiteedi kindlakstegemisel. Samuti on

viimase aasta jooksul ligi 40 recidivisti kohta kokku seatud „teenistuskirjad“, s. o. informatsiooni lehed, mis võitlusesse osakondadesse laiali jaadetud. Nimetatata ei saa ka jätta käesoleval aastal sisse seatud walerahategijate ja laiallaskijate registreerimist sellekohaste kartoteekide abil, millega waleraha seppadel edaspidi tõsiselt rehkendada tuleks.

Nähemateist kawatjustest oleks eeskätt nimetada politseikoerte kasvatuse ajutuse sisseadumist. Selleks otstarbeks on tuleva aasta eelarves vastaw summa juba ülesvõetud. Meil ei puudu ka ametnikud, kes sel alal ju waremalt tegewad olnud. Koerte näol rifastub krim.-politsei ühe moodsa abinõu võrra, mida väljamaal kurjategijate jälgimisel juba kauemat aega heade tagajärgedega tarwitud. Sellele järgneks kriminaal-muuseumi kogumine ja korraldamine. Siin on asjade kogumise ja algus tehtud, kuna viimaste katalogiseerimine vastawate ruumide ja sisseadete puudusel alles järke ootab.

Kokkuvõttes võib awaldada lootust, et meie noor kriminaalpolitsei õiget arenemisteed edasi jammub, mida kindlustawad tema otstarbekohane korraldus, ajandutele vastanud võitlusabinõud ja juba võrdlemisi lühikese aja jooksul saavutatud tagajärjed oma tähtsa ülesande teostamisel — kodanikkude isiklike ja waranduslike julgeoleku kaitsmisel.

Laskeriistaga ümberkäimine.

„Waatamata rewolwrist awatud tuleandmise peale, peasis kuritegija põgenema“, ehk „peale esimese paugu läks rewolwer rikki“ jne., — nii kõlawad lühikesed laused, mida meie sagedasti loeme politseinikkude teadaannetest kokkupõrgete puhul kurjategijatega wastastikufel laskmisel ehk kurjategijate tabamisel.

Nende lühikeste lausete taga peitub paljudi tõtt. Need sunniwad oletama, et politseinikkudel puudub laskeriista tundmine, oskus sellega ümberkäia ja selle eest hoolitseda.

Kurjategijatega kokkupõrked ja wastastiku laskmised ei ole nii haruldased ja wäheste tähtsusega sündmused, et neist võiks wai-

fides mööda minna. Siin on kaalu peal nii mõnegi politseiniku elu ja see sunnib otsema abinõuõid seisukorra parandamiseks.

Eeskätt oleks selleks politseinikkude warustamine heade laskeriistadega. Selle eest on püütud wastawalt hoolitseda ja viimasel ajal on politseinikud võrdlemisi heade laskeriistadega warustatud. Kuid wähe on olla warustatud hea laskeriistaga — tarwis on tunda selle omadusi ja iseäraldusi, selle eest hoolitseda ja osata laskeriista tarwilisel filmapilgul otstarbekohaselt kasutada.

Aruanded politseinikkude laskeristade kontrollseerimisest kõnelewad, et mõnigi politseinik ei tunne oma laskeriista, ei oska

Jeda lahti wõtta ja koku panna, et tarwilist puhastust ette wõtta, lasteriistad on sagedasti roostes, määrimata ja mõnikord nii prügi täis, et nende tarvitamine tarvitajale omale wõib kardetawaks saada. Dmetigi kantakse jarnast lasteriista ja oodetakse sellest abi hädaohu puhul.

Need nähtused peawad kaduma. Iga politseinik peab õppima oma lasteriista lahti wõtma ja koku panema, et tarwilisel korral wiga leida, mis lastmist takistab, ja seda kõrvaldada.

Politseinik on sagedasti wihma ja halwa ilma käes. Kergesti wõib lasteriist määrdaks saada ja sellesse prügi sattuda. Kui seda mitte kohe puhastada ja määrada, wõib ta warsti roostetada ja tarvitamiseks kõlbmataks muutuda. Et lasteriist alati teenistuswalmis oleks, tarwitab ta hoolt ja puhastust. Wähemalt peaks korda tuus tuleb lasteriist üle waadata ja puhastada. Sedasama on tingimata waja teha iga läbiotfimiise, ehk ringkäigu eel, kui on ette näha kookupõrget. — Ja millal seda mitte oddata ei wõi?

Jahimees puhastab oma lasteriista iga wäljastuleku korral. Kaitsewäelase lasteõppus algab lasteriista tundmaõpetamisega, ilma milleta lasteõskus mõeldaw ei ole, ja selle puhtus on alaline nõue. Seda peab tegema ka iga politseinik.

Sama tarwilil on lasteriista tarvitamise õskus. Paljud astuwad politsei tee-

nistusesse ilma et kordagi elus lasteriista oleks tarwitanud ja, wõib olla, efmese paugu lasewad, kui neil kuritegijaga kokkupõrkamine tuleb. Wõistagi, et siin raske on häid tagajärgi oodata.

Politseinikkude lastewõime tõstmiseks oleksid järgmised abinõud soowitatud:

ülemad peaksid kasutama iga wõimalust, et politseinikka õpetada lasteriista tundma, neid lahti wõtma ja koku panema;

wähemalt kord kuus toimetama lasteriistade ülewaatust ja jeda alati tegema wahipostisid kontrolleerides ja juhuslistel kokkupuutumistel politseinikkudega;

korraldama politseinikkudele lasteharjutusi. See peaks olema ülemate suurem mure. Hiljuti oli ajakirjanduses üleswõte, kuidas Ameerikas politseinikke õpetatse kuulipildujat tarwitama mootorrattal sõites. Meil selle wastu on kohtasid, kus politseinikkudele ühtegi lasteharjutust ei ole korraldatud.

Praegu käimasolewate politseinikkude kursuste õpeprogrammi tuleks juure wõtta lasteriistade tundmaõpetamine ja lasteharjutused. Oleks soowitaw ka külmade sõjariistade tarvitamise õpetus.

Iga politseinik hoolitsegu oma lasteriista eest, õppigu seda tundma ja tarwitama. Siis wõib ta sellest abi loota. Wastasel korral wõib paremgi lasteriist tema käes talle endale ja ümbruskonnale õnnetuseks muutuda. W. W.

Õigusteadusest.

Tsiwilil õigus.

Tähtaeg. Toimingute tegemise juures wõiwad pooled täiendawalt, oma soowi järel tähtaega ära määrata: a) millal juridiline wahetord jõusse astub, n. n. algus-tähtaeg (начальный срок) ehk b) kui kaua tema kestma saab — lõpu tähtaeg (конечный срок). Tähtajal on palju sarnadust tingimisega, wahetseisab selles, et tähtaja juures ei ole kahtlust, et see kätte jõuab. Sellepärast on tähtaja kohta need-samad normid makswad, mis tingimise kohta käiwad.

Juhend (наказ, modus) on liisa korraldus, mille põhjal teatava õiguse oman-daja peale kohustus pannakse midagi teha,

näit. tähendakse testamendis, et pärija peab teenijale ülespidamist andma. Juhendil on ka suur sarnadus tingimisega, pea wahetseisab selles, et kohustuse mittetäitmisel jääb toiming ikkagi jõusse.

Kui toimingus üks olulistest päraldis-test puudub, siis on toiming maksuweta (недѣйствительн. сдѣлка). Niisugused toimingud wõiwad olla: a) solumittemakswad, mida iga huwitatud isik wõib tõeks teha, ehk mida kohus ise selleks tunnistab, ilma poolte palweta; b) suheli-sed mittemakswad toimingud, kus küsimust maksuwete kohta wõiwad tõsta ainult teatavad isikud, kui näit., lepingu

osalised selle peale ei tähenda, et lepingu sõlmimise juures esimene ette tuli, siis jääb leping jõusse.

Esitajad (представит.). Steti peaks iga isik neid juriidilisi toiminguid sõlmima, milledest tema huvitatud ja mis temale kasu võtksid tuua. Kuid on olemas isikuid, kes seda teha ei wõi: mõned seaduse järel, nagu alaealised, nõdrameelsed jne., teistel, nagu juriidilistel isikutel puudub tahe, ja kolmandaid keelawad takistused, nagu haigus, äraolek jne. seda tegemast. Niisugustel isikutel, nende oma huvides, on lubatud toimida teiste isikute — oma esitajate, wolinikkude kaudu.

Woliniku läbi lähewad õigused ja kohustused otsekohe wolitaja peale üle, sest esitaja toimib mitte oma, waid wolitaja nimel (W. E. S. § 3110). Sellepärast peab wolinik tegevõimuline olema, wolitaja aga õiguswõimuline. Toimingu sõlmimise juures awaldab oma taht wolinik, tema on kontrahent, lepinglane, ja sellepärast tuleb arwesse wõtta tema tahte awaldamist.

Esitus wõib olla mitmesugune:

1) **seaduslik esitus** (законное представительство), mida seadus alaealiste, nõdrameelsete ja jarnaste isikute kohta ette näeb; 2) **lepingu esitus** (договорное представит.) tekib lepingu põhjal, mille järel üks isik wolitab teist kirjalikult (wolitiri) wõi suusõnaliselt tema eest toimima (W. E. S. § 4363). Wolitirjad wõiwad olla mitmeselised: **eri-wolitiri** (специальная довр.), milles wolinikule ülesandeks tehakse ainult teatawaid asju ajada, **õigusi wõi uniuersaalwolitiri** (универсальная довр.), milles wolitakse kõiki wolitaja asju walitsema jne. (W. E. S. § 4371); 3) **faktiline esitus** (представител. безъ поручения) on olemas, kui keegi teise isiku asju walitseb, wiimase kasu silmas pidades, ilma et temal selleks wolitust oleks. Selle juures tuleb oletada, et esitataw oleks need toimingud heaks kiitnud, kui temal selleks wõimalus oleks olnud (W. E. S. § 4423).

Need toimingud, mis wolinikul lubatud, nimetakse wolituseks (полномочие) ja nemad saawad wolitirjas ehk seaduses ära määratud, kus juures iga toiming, mis wolituse piiridest wäljas ei ole, wolitajale kohustaw on (W. E. S. § 4399).

Kui lepinglane aga teadis, et wolinikul ei olnud wolitust teatawat toimingut sõlmida, siis tuleb wiimast maksuwetaks tunnista-

tada. Kui aga lepinglane sellest ei teadnud, siis wõib toiming mõnedel juhtumistel jõusse jääda.

II. Diguserikkumine.

Diguserikkumise (правонарушение) all mõistetakse niisugust keelatud toimumist, mis teise isiku subjektiivset õigust rikub. Diguserikkumise tõttu tekib juriidiline wahelkord kahjutegija ja kahjusaja wahel, mille põhjal esimene kohustatud on teisele tehtud kahju ära tasuma. Diguserikkumise juures on peatundemärgid järgmised:

1) **Tegewus** — mis seaduse poolt keelatud ja mis rikub teise isiku subjektiivset õigust. Sellepärast ei wõistuta keegi selle kahju eest, mida tema teisele teha wõib oma õiguse teostamise juures, näit. kaupmees, kes oma kaupasid odawama hinnaga müüma hakkab, kui teised, nii et wiimased sunnitud on oma kaupasid odawam müüma ja sellest kahju saavad. Riisamuti ei ole wõistatust kahju eest, mis enesekaitsemise juures pealtungijale tehrib, kui selleks wõõdapääsemata tarwidus olemas (W. E. S. § 3285).

2) **Seaduswastane tegewus** peab waranduslik kahju tegema; sija kuulub siis ka terwise rikkumine, mille tõttu isik sunnitud on ennast raawitsema ehk isegi oma töowõimu kaotab.

3) **Diguserikkuja** peab süüdi olema, kahju meelega wõi hooletuse pärast tegemises. Kui aga isik ei tahtnud kahju teha, ja ei wõinud oma tegewuse tagajärjesid ette näha, siis on jän tegemist juhtumisega (случай), ja juhuslik kahju ei ole keegi sunnitud ära tasuma (W. E. S. § 3439).

4) **Seaduswastase tegewuse ja kahju wahel** peab põhjusline side olema (причинная связь) kahju peab nimelt sellest seaduswastastest tegewusest tekkima, aga mitte mingisugusest muust asjaolust.

Tsiwiil õiguse rikkumisel on palju sarnadust kriminaal kuriteoga, sest mõlemad on seaduswastased tegewused ehk tegemata jätmissed (упущения). Iga seaduswastane tegu wõib kuritegu olla, kui seadus seda ära määrab, kuid iga seaduswastane tegu ei pea just igakord tsiwiil diguserikkumine olema, sest mõned seaduswastased tegewused ei tee mingit waranduslik kahju, nagu kuritegelised katsed (покушения). Tsiwiil diguserikkumine wõib olla mitte ainult kuriteo juures, waid ka siis, kui keelatud tegewus kellegi subjektiiv õigusi rikub ja kahju teeb.

Wastutus teiste eest. Kriminaal diguse järel wastutab iga isik isiklikult oma tegewuse eest; kedagi ei tohi karistada kuriteo eest, mille teegi teine on toime pannud. Esiwõit diguses ei ole see põhimõte nii sihtkindlalt läbi wiidud. Mõnedel juhtumistel võib kahju eest tasu nõuda mitte selle käest, kes on seda teinud, waid kolmandama isiku käest: a) wanemad ja eestkostjad (опекуны) wastutawad selle kahju eest, mida nende lapsed wõi hoolealused on teinud; b) peremees wastutab kahju eest, mis tema teenija on oma teenistuse kohuste täitmise juures teinud. Wastutus põhjeneb selle peal, et peremees on kohustatud teenija palkamise juures ettevaatlik olema ja ennem wälja selgitama, kas teatawal isikul ka kõik tarwilised kogemused olemas. Kuid peremees ei wastuta sulase eest, kes mingit kuriteod, näit. wargust, on toime pannud ja selle juures teistele kahju teinud; d) wiimaks wastutawad ka pärijad selle kahju eest, mida pärandaja (наследодатель) on teinud.

Wastutus kahju eest, mida loomad teinud, langeb looma omaniku peale, kuid wiimane võib ennaast loomast lahti ütelda ja siis kurb ka tema kohustus ära. Rahnjaajal on aga digus looma omale wõtta (B. G. G. § 4577). Kui aga loom oli tema omaniku poolt kellegile walwe alla antud, siis wastutab kahju eest esimeses järjekorras selle järewalwaja ja ainult tema maksuõuete juures omanik.

W a n a n e m i n e.

Juriidiliste juhtumiste (события) seas on väga tähelepanemiseväärt aeg. Teatava tähtaja kätteõudmisega wõiwad tekkida wõi lõppeda juriidilised wahakorrad. Mõnikord ripub tutaw digus ise sellest ära, et teda teatava tähtaja joofful teostakse. Niisamuti ripub kohtulik õiguste kaitse tähtaegadest ära.

(Järgneb).

Küsimused ja kostmised.

Nr. 2067. Rairooni ülem W. B. Küsimus. Kas on Tallinna politsei ametnikkude Kogusse politsei ametnikkudel rairooni ülemast alates, sisseastumine funduslik. Kui ei, — siis kas peawad ka mitteliikmed politsei ametnikud Kogu liikme maksu maksma?

Wastus. Sisemise korralduse järgi oleksid politsei ametnikud rairooni ülemast alates Kogu liikmed, kuna need, kes liikmed olla ei joowi, wastawa teadaandega Kogu juhatusesele esinema peaksid.

Nr. 2268. Nordnik W. M. Küsimused.

1) Kas peab posti teel olewatel parwedel, millega teekäijaid üle Gmajõe weetakse kaitsepund ees olema õnnetuste ärahoidmiseks.

2) Kas peab kaldal seiswatel otja parwedel, mille pealt liikuma parwe peale minnakse, kaitsepund ees olema, et hobused allamäge jõkke ei jookseks, kui jõgi parwe kohalt nii sügaw on, et ära võib uppuda?

3) Kas peab märgutuli olema niisuguse parwe juures ja kui peab, siis mis ajast peale mis ajani?

4) Kas on parwetaja kohustatud iga üksikut teekäijat üle wiima wõi oodata lasta, niikaua kui rohkem kogub?

5) Misõigused kaitseabinõud peawad olema parwede juures õnnetuse korral?

6) Kuidas ja kus on Wene seaduses ette nähtud nende küsimuste kohta ja kas praegu on need wõi weneaegsed määrused makswad?

Wastused. Seadustes on ette nähtud ainult üldmäärused parwede korrahoidmise kohta, kuna üksikasjalikumad korraldused wastawate omawalitsuse asutuste poolt kindlaks määratakse.

Märkus. „E. Politseilehes“ nr. 49 tuleb lugeja W. B. küsimuse nr. 2065 wastusele täiendawalt juure lisada: nimelt on ülemal see digus olemas, kui tagandamise all jäädawat ametit wabastamist mõista.

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegelik toimetaja: R. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnustakse maksusetaks järgmised isikutunnistused:

- Pojendorf, Leo, w. a. Kuigatji wallaw. 10. 5. 21 a., nr. 1230. (2327)
- Stirrepe, Eduard, w. a. Karilaste wallaw. 4. 9. 20 a., nr. 565. (5519)
- Oldesopp, Hans Hansu p., w. a. Haimre wallaw. 22. 3. 20 a., nr. 209. (5097)
- Blumfeld, Ottilie, w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 22. 3. 20 a., nr. 6527. (5520)
- Safarias, Woldemar Karli p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. ülema p. 28. 3. 20 a., nr. 11618. (6883)
- Villienthal, Mline Andreje p., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. ülema p. 5. 12. 19 a., nr. 2832. (6883)
- Talw, Anna Juuli t., w. a. Tartu I. pol. 3. jsk. ülema p. 16. 1. 20 a., nr. 7799. (6883)
- Kuust, Rudolf-Albert Mihkli p., w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. ülema p. 17. 12. 19 a., nr. 5503. (6883)
- Vinf, Adele Gustawi t., w. a. Wiljandi I. pol. jsk. 19. 12. 19 a. nr. 5354. (10353)
- Lepp, Johannes Jaani p., w. a. Wiljandi I. pol. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 841. (10352)
- Mäks, Anna Malle t., w. a. Rõo wallaw. 31. 12. 19 a. nr. 1297. (10351)
- Osttra, Linda Eduardi t., w. a. Uusna wallawal. 25. 12. 19 a. nr. 45. (10300)
- Raks, Marie Lõnise t., w. a. Kaarli wallawal. 18. 1. 20 a. nr. 246. (10299)
- Piltsner, Marie Jaani t. w. a. Rilingi wallawal. 20. 9. 21 a. nr. 718. (10298)
- Pipar, Kadri Kusta t., w. a. W. Wändra wallawal. 8. 5. 20 a. nr. 1022. (10297)
- Miller, Rudolf Jüri p., w. a. Runda Walla wallaw. 3. 12. 20 a. nr. 1414. (10708)
- Kupp, Miili Madise t., w. a. Sõmeru wallawal. 6. 7. 20 a. nr. 522. (10709)
- Kawen, Anna Tooma t., w. a. Pada wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 725. (10710)
- Kaaber, Karl Peetri p., w. a. Paaswere wallaw. 14. 10. 20 a. nr. 1214. (11305)
- Meller, August Karli p., w. a. Kloostri wallawal. 24. 3. 20 a. nr. 1239. (11705)
- Tröblum, Hans Hansu p., w. a. Kernu wallawal. 11. 5. 20 a. nr. 1210. (11706)
- Pesmann, Jaan Jüri p., w. a. Kernu wallawal. 11. 6. 21 a. nr. 35. (11707)
- Kirwer, Johannes Mardi p., w. a. Warbola wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 674. (11708)

- Meier, Jaan Matli p., w. a. Kirna-Rohatu wallawal. 11. 12. 19 a. nr. 195. (11709)
- Meier, Piine Jakobi t., w. a. Kirna-Rohatu wallaw. 11. 12. 19 a. nr. 195. (11710)
- Wittmann, Woldemar Juhani p., w. a. Keila wallawal. 2. 9. 21 a. nr. 2106. (11712)
- Röster, Wassili, w. a. Wäana wallawal. 13. 2. 20 a. nr. 116. (11713)
- Mäng, Amanda Karli t., w. a. Keila wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 400/393. (11714)
- Wolter, Kirill Romani p., w. a. Kaarrema-Suure wallawal. 18. 6. 21 a. nr. 731. (11715)
- Dksmann, August Jaani p., w. a. Raasiku wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 100. (12001)
- Määr, Marta Hansu t., w. a. Rabbala wallawal. nr. 263. (12115)
- Sijast, Mihkel Hendriku p., w. a. Raudtee pol. ülema p. nr. 2054. (12116)
- Pakk, Anna, w. a. Narwa I. pol. ülema p. 12. 12. 19 a. nr. 10690.
- Jung, Maara Viktori t., w. a. Sindi alevival. 9. 9. 21 a. nr. 211.
- Sint, Andres Aldo p., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 23. 3. 20 a. nr. 10282.
- Sint, Anna Jüri t., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 9. 12. 19 a. nr. 4148.
- Ruhno, Jaan Mardi p., w. a. Tall. I. pol. 5. jsk. 1920 a.
- Siismann, Jaan Jaani p., w. a. Wainna wallaw. 1919 a.
- Erstein, Artur Mardi p., w. a. Pärnu I. pol. jsk. 1919 a. nr. 9756.
- Voogel, August Mihkli p., w. a. Tamiste wallawal. 2. 2. 20 a. nr. 295.
- Pihu, Mart Hendriku p., w. a. Raudtee pol. ülema p. 1920 a.
- Sitska, Miina Otto t., w. a. Abja wallawal. 1919 a. nr. 752.
- Riismanu, Maria Peetri t., w. a. Lori wallawal. 30. 9. 20 a. nr. 794.
- Quik, Jaan Jaagu p., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 21. 3. 20 a. nr. 12020.
- Siim, Marie Hansu t., w. a. Sauga wallawal. 15. 8. 20 a. nr. 572.
- Jeret, Anna Jaani t., w. a. Urwaste wallawal. 9. 12. 19 a. nr. 251. (9641)
- Patrajon, Piida Juhani t., w. a. Wõru maak. pol. I. jsk. 21. 11. 19 a., nr. 392. (9642)
- Seier, Pauline Jakobi t., nr. 492. (9692)

Grandberg, Anton Martini p., nr. 2248. (9695)
 Hindreks, Jaan Mardi p., nr. 2157. (9695)
 Jürgenthal, Herbert Hansu p., nr. 15998. (9695)
 Jürgenthal, Herbert Hansu p., nr. 15998. (9695)
 Ortlieb, Elise Jakobi t., nr. 931. (9695)
 Raudmets, Gustav Jüri p., nr. 400. (9695)
 Rõhmuas, Johan Johani p., w. a. Puiatu wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 28. (10051)
 Peterson, Meeta Jaani t., w. a. Tartu l. pol. 2 jsk. 21. 1. 20 a. nr. 11191. (10127)
 Tamn, August Karli p., w. a. Tähtvere wallawal. 28. 4. 22 a. nr. 974. (10133)
 Münd, Mihkel Aleksandri p., w. a. Rõdla wallawal. nr. 18. (10176)
 Anniko, Eduard Willemi p., w. a. Mõniste wallawal. 28. 2. 20 a. nr. 455. (6899)
 Peterson, Alma Hansu t., w. a. Raadi wallawal. 27. 1. 20 a. nr. 730. (6899)
 Johanson, Aleksander Peetri p., w. a. Walguta wallawal. 24. 5. 21 a. nr. 596. (6899)
 Wolker, Guido Hugo p., w. a. Puiatu wallawal. 12. 11. 19 a. nr. 1027. (6899)
 Braunwerk, Jüri Aleksandri p., w. a. Nõmme pol. jsk. 17. 12. 19 a. nr. 1154. (6899)
 Wetemäe, Wassili Sergei p., w. a. Panikowitshi wallawal. 27. 6. 22 a. nr. 196. (8240)
 Nebõwalow, Feodor Grigori p., w. a. Panikowitshi wallawal. 19. 1. 20 a. nr. 393. (8241)
 Strandmann, Dagmar Arnoldi t., w. a. Kuresaare l. pol. jsk. 1. 12. 19 a. nr. 525.
 Riisman, Mihkel Mihkli p., w. a. Inglise wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 371. (9087)
 Altsepp, Marie Luise Hansu t., w. a. Juuru wallawal. 12. 2. 20 a. nr. 1031. (9088)
 Martinson, Sinaida Mihkli t., w. a. Juuru wallawal. 28. 3. 22 a. nr. 1651. (9089)
 Chitowa, Maria, w. a. Mustwee alewi-walitsusest. (2332)
 Allikas, Emilie Jaani t., w. a. Drajõe wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 787. (5803)
 Akerdai, Jüri Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 5. 12. 19 a. nr. 2817. (6899)
 Toit, Joosep Andrese p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 12. 12. 19 a. nr. 3974. (6899)

Mällö, Julie Hansu t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 29. 5. 20 a. nr. 11153. (6899)
 Gorfškowa, Olga Kusma t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 10. 8. 21 a. nr. 13316. (6899)
 Fadejewa, Olga Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 24. 11. 19 a. nr. 624. (6899)
 Klein, Anna Jüri t., w. a. Tall. l. pol. 4. jsk. 3. 4. 20 a. nr. 12152. (6899)
 Tiido, Hilda Jaani t., w. a. Tartu maak. pol. 17. 12. 19 a. nr. 391. (6899)

Tunnustakse maksusetaks järgmised kadumaläinud tunnistused:

Holm, Alfred Jaani p., sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Soomusrongide diviisi ülema poolt, 2. 5. 20 a., nr. 702 ja isikutunnistus, w. a. Tartu l. pol. 3. jaosk. (6898)
 Katselg, Mihkel Jüri p., hobusepassid, w. a. Kirbla wallawal. 13. 1. 21 a. nr. 411, 412 ja 413. (8093)
 Wisshnew, Iwan Matwei p., peatusluba, w. a. Siseministeeriumi passiosak. 1922 a. nr. 27924 (8238)
 Behl, Martin Jaagu p., isikutunnistus, w. a. Tall. l. pol. 5. jsk. oktoobri tuul 1921 a. nr. 14721, ja sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Harjumaak. rahwawäe ja kaitsejõudu ülema p. 15. 10. 21 a. nr. 21370 (8482)
 Pastarus, August, isikutunnistus, w. a. Pata küla wallawal. 20. 10. 20 a. nr. 331, ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Wiljandi maak. rahwawäe ülema p. 5. 6. 20 a. nr. 8200. (8484)
 Witt, Johannes Karli p., isikutunnistus, w. a. Ramba wallawal. 18. 1. 21 a. nr. 342 ja rahwaw. wab. tunn. 2 piiriküti patal. ülema p. 17. 9. 20 a. nr. 6112. (9026)
 Kalkorn, Heinrich Otto p., lasteritstade luba, w. a. Harju maak. pol. ülema poolt 9. 5. 22 a. nr. 888. (11704)
 Westus, Jakob Karli p., isikutunnistus, w. a. Warbola wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 322, ja sõjawäest wabast. tunnist., w. a. Harjumaak. rahwawäe ülema poolt 15. 11. 20 a. nr. 29902. (11711)
 Söert, Jakob Mardi p., hobusepass nr. 314, w. a. Sõmeru wallawal. 20. 9. 20 a.
 Sõnts, Jaan Hansu p., isikutunnistus, w. a. Abja wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 1237, ja hobusepass, w. a. Woltweti wallawal. 4. 2. 21 a. nr. 253.
 Unuichow, Nikolai, isikutunnistus nr. 1473 ja sõjawäest wab. tunnistus nr. 2487. (8775)

- Safronow, Peeter**, hobusepaß nr. 1. (8777)
- Karu, August**, sõjaväest wab. tunnistus nr. 5042. (8778)
- Andreson, Mart**, hobusepaß nr. 286. (8782)
- Tomberg, Mihkel**, isikutunnistus, nr. 658 ja hobusepaß nr. 138. (8787)
- Samir, Elisaweta**, hobusepaß nr. 533, w. a. Maasi wallawal. (9118)
- Sohlowa, Jda Antoni t.**, elamisluha, w. a. Wiru maak. pol. ülema p. 21. 3. 22 a. nr. 51. (9382)
- Silberg, Hans Jaani p.**, sõjaväest wab. tunnistus. (9691)
- Krupp, Hans Hansu p.**, sõjaväest wab. tunnistus. (9693)
- Kausen, Anton Kustase p.**, sõjaväest wab. tunnistus. (9694)
- Kusti, Hans Hansu p.**, sõjam. wab. tunnistus, w. a. Wiljandi maak. rahwawäe ja k.-l. ülema poolt 9. 3. 21 a. nr. 1130. (10050)
- Peterson, German Johani p.**, sõjam. wab. tunnistus, w. a. 8. jalawäe polgu ülema poolt 8. 4. 20 a. nr. 9285. (10127)
- Brutskt-Stepkowskt, Dmitri Grigori p.**, ajut. isikutunnistus, w. a. Rakwere pol. 2. jsk. 11. 5. 21 a. nr. 1754/173, mille peal sisemin. passiosak. elamisluha nr. 33239. (10711)
- Annusberg, Jaan**, hobusepaß, w. a. Lammiste wallawal. 1. 12. 20 a. nr. 157.
- Reinholdt, Mihkel**, hobusepaß, w. a. Lammiste wallawal. 1. 12. 20 a. nr. 109.
- Busch, Viisa Jaani t.**, hobusepaß nr. 16.
- Rabit, Jakob Hansu p.**, hobusepaß nr. 475, w. a. Pärnu l. pol. jsk. 21. 12. 21 a.
- Sandsmann, Johann Reinholdt p.**, isikutunnistus, w. a. Pärnu l. pol. jsk. 6. 11. 20 a. nr. 12024, ja sõjaväest wab. tunn.
- Suit, Aleksei Peetri p.**, isikutunnistus, w. a. Polli wallawal., ja sõjaväest wabast. tunnistus, w. a. soomusrongi „Kapten Irwe“ komendant poolt.
- Pannel, Peet Anne p.**, hobusepaß, w. a. Suuremõisa wallawal. 27. 2. 21 a. nr. 628.
- Sauer, Johan Rigula p.**, hobusepaß, w. a. Suuremõisa wallawal. 15. 2. 21 a. nr. 292.
- Sauer, Viisu Rigula t.**, w. a. Suuremõisa wallawal. 30. 5. 22 a. nr. 48.
- Pink, Gustaw Johani p.**, w. a. Pärnasma wallawal. 25. 2. 21 a. nr. 328.
- Klein, Mats Tooma p.**, hobusepaß, w. a. Draibe wallawal. 10. 12. 20 a. nr. 85.
- Bäär, Kristjan Danielt p.**, isikutunnistus, w. a. Draibe wallawal. 8. 6. 20 a. nr. 1211, ja hobusepaß, w. a. Laiksaare wallawal. — Hans Kulli nime peale.
- Grünfeldt, Hindref Hindrefu p.**, isikutunnistus, w. a. Saulepi wallawal. märtsikuul 1920 a., ja sõjaväest wab. tunnistuse, w. a. Päänemaa k.-l. staabist 8. 2. 20 a.
- Ostrow, Peet Jaagu p.**, hobusepaß, w. a. Tori wallawal. 11. 10. 21 a. nr. 574.
- Tõnisson, Tõnis Maia p.**, isikutunnistus, w. a. Tori wallawal. 29. 1. 20 a. nr. 398, ja sõjaväest wabastamise tunnistus, w. a. 3. jalawäe polgu ülema poolt 11. 3. 21 a. nr. 4476.
- Troonberg, Jüri Jüri p.**, hobusepaß nr. nr. 421 ja 422, w. a. Koonga wallawal. 12. 1. 21 a.
- Peterson, August Antoni p.**, hobusepaß, w. a. Järwe wallawalits.
- Lamann, Johannes Jaani p.**, sõjaväest wabastamise tunnistus nr. 91, w. a. Harju maak. rahwawäe ja k.-l. ülema poolt 8. 4. 21 a.
- Saljala wallawal.** 12. 12. 19 a. nr. 430.
- Tolit, Aleksander Jaani p.**, w. a. Karksi wallawal. 16. 2. 20 a. nr. 435.
- Böstrowa, Ewdoxia**, ajut. isikutunnistus, w. a. Jõhwi pol. jsk. 17. 10. 21 a. nr. 1604. (9381)
- Tihonow, Mihail Feodori p.**, isikutunnistused, w. a. Tall. l. po. ülema poolt 8. 7. 22 a. nr. 15064, ja sõjaväest wab. tunnistus w. a. Tall. rahwawäe kom. poolt. (1045)

Shokolaad

TRILBY

A.-S. «Renommée»

Wabrik — Wolla tän. nr. 3
Kontor — Wana Wiru tänav 13
Tallinn 9491

KUULUTUS.

Tartu maakonna politsei I. jaoskonna ülem kuulab sellega, et 13. detsembril s. a. kell 10 e. l. saab Vastse-Kuuste vallamaja juures Erich Maydell'i päralt olevad kaks suurt peegelt, Inglis rangid sedelga ja seljarihmaga, mis 9600 marga peale on hinnatud, enampakkumise teel ära müüüdud tema võlgneva 1920 a. puhtukasumaksu tasuks. Müüdad varandus on oksjoni päeval sealsamas näha.

Tartu maakonna pol. I. jaosk. ülem Haugas.

Zehnita võidab!

Kawe

töötab uues wabrikus uut šokolaaadi!

Nõudke kindlasti „Kawe“ saadusi!

11761

Oksjon.

Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülem kuulutab, et 18. dets. 1922 a. kell 10 hommikul Telliskivi tän. nr. 4-e-6 müüakse **enampakkumisel** Johannes Esko liikuv varandus 1) tsilinder nahalappimise masin — hinnatud — 15.000 m., 2) naha valtsimise masin — hinnatud — 10.000 m. 1922 a. puhtakasumaksu katteks.

Oksjon algab hinnatud hinnast. Müüdawat varandust võib näha oksjoni päeval enne müümist. Tallinnas, 4. dets. 1922 a.

Tall. 1. politsei 6 Jaoskonna ülem Suits.
Asjaajaja (alkiri).

„Georgi“

wabriku

paberossi kestad

tuntud headuses on igalpool saadaval.

11760

Inglis-Eesti Import Kompany LTD,

Tallinn, Wana Wiru tän. nr. 12

Telefon: 3—55 Telegr. Angloest.

Käsikustutus „Minimax“ ainu-
aparaatide „Minimax“ müük.

Berlini A.-S-i „Iffa“

kõigi tulekustutus abinõude
ainumüük wabrikutele ja tule-
tõrje seltsidele.

Peale selle pritsid, mootor-
pritsid, gummist weejuhed jne.

11807

Kaubamaja

J. Puchk & Pojad

Tallinn, Pikk tän. nr. 55.

Telegrammid: Puhk-Tallinn.

Telefoni 15-84.

Ameerika nisupüül,

suhkur,

rukkijahu

heeringad,

sool,

seebikiwi

jne. jne.

Müüakse ainult jällemüüjatele.

11806

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.
ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

6631

E. T. K. EESTI TARWITAJATE KESKÜHISUS

Tallinnas, Wiruwärawa puhest. nr. 15.

Üleriikline ühistegeliste ettevõtete suurkaubandusline keskkoh.

Liikmeid 250 ühisust, 100.000 liikme ja üle 300.000 tarwitajaga.

Muretses ja müüs kaupe:

1917. a.	Rbl.	1.862.000.—
1918. a.	Emk.	4.269.000.—
1919. a.	"	38.418.000.—
1920. a.	"	210.971.000.—
1921. a.	"	885.000.000.—

Uusi liikmeid wõetakse wastu ja antakse nõu uute ühisuste asutamiseks.

6632